

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 13. kesäkuuta 2016
(OR. en)

9230/16

ECOFIN 470
UEM 216
SOC 334
EMPL 230
COMPET 304
ENV 349
EDUC 205
RECH 196
ENER 212
JAI 460

ILMOITUS

Lähettiläjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja:	Pysyvien edustajien komitea / Neuvosto
Kom:n asiak. nro:	9144/16 ECOFIN 435 UEM 185 SOC 299 EMPL 195 COMPET 272 ENV 316 EDUC 172 RECH 164 ENER 177 JAI 422 - COM(2016) 347 final
Asia:	Suositus NEUVOSTON SUOSITUKSEKSI Ruotsin vuoden 2016 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Ruotsin vuoden 2016 lähentymisohjelmaa koskeva neuvoston lausunto

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakohdassa mainittu, komission ehdotukseen COM(2016) 347 final perustuva, neuvoston eri komiteoiden tarkistama ja hyväksymä ehdotus neuvoston suositukseksi.

NEUVOSTON SUOSITUS,
annettu ... päivänä ...kuuta ...,
Ruotsin vuoden 2016 kansallisesta uudistusohjelmasta
sekä samassa yhteydessä annettu Ruotsin vuoden 2016 lähentymisohjelmaa koskeva
neuvoston lausunto

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97¹ ja erityisesti sen 9 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta 16 päivänä marraskuuta 2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011² ja erityisesti sen 6 artiklan 1 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

¹ EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.

² EUVL L 306, 23.11.2011, s. 25.

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Komissio hyväksyi 26 päivänä marraskuuta 2015 vuotuisen kasvuselvityksen, mikä aloitti vuoden 2016 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson. Eurooppa-neuvosto vahvisti vuotuisen kasvuselvityksen ensisijaiset tavoitteet 17 ja 18 päivänä maaliskuuta 2016. Komissio hyväksyi 26 päivänä marraskuuta 2015 asetuksen (EU) N:o 1176/2011 perusteella varoituskansallismekanismia koskevan kertomuksen, jossa se katsoi, että Ruotsi kuuluu jäsenvaltioihin, joista laadittaisiin perusteellinen tarkastelu.
- (2) Ruotsia koskeva vuoden 2016 maaraaportti julkaistiin 26 päivänä helmikuuta 2016. Siinä arvioitiin Ruotsin edistymistä neuvoston 14 päivänä heinäkuuta 2015 hyväksymien maakohtaisten suositusten noudattamisessa ja kansallisten Eurooppa 2020 -tavoitteidensa saavuttamisessa. Lisäksi siihen sisältyi asetuksen (EU) N:o 1176/2011 5 artiklan nojalla laadittu perusteellinen tarkastelu. Komissio esitteli 8 päivänä maaliskuuta 2016 perusteellisen tarkastelun tulokset. Komissio päättää analyysinsä perusteella, että Ruotsin makrotaloudessa on epätasapainoja. Erityisesti kotitalouksien suuri ja kasvava velka yhdessä korkeiden ja edelleen nousevien asuntohintojen kanssa aiheuttaa positiivisen luottovirran oloissa riskin hallitsemattomasta korjausliikkeestä, jolla olisi vaikutuksia reaali-talouteen ja pankkisektoriin. Makrovakauden osa-alueella on toteutettu toimenpiteitä, jotka voivat kuitenkin jäädä riittämättömiksi. Poliittikkatoimia tarvitaan edelleen seuraavilla aloilla: asumisen verotus, asuntolainojen lyhentäminen, asuntotarjonnan toimivuus ja vuokramarkkinat.

- (3) Ruotsi toimitti vuoden 2016 kansallisen uudistusohjelmansa ja vuoden 2016 lähentymisohjelmansa 28 päivänä huhtikuuta 2016. Ohjelmat on arvioitu samaan aikaan, jotta niiden keskinäiset yhteydet on voitu ottaa huomioon.
- (4) Kauden 2014–2020 Euroopan rakenne- ja investointirahastojen ohjelmasuunnittelussa on otettu huomioon asiaankuuluvat maakohtaiset suositukset. Kuten Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1303/2013³ 23 artiklassa säädetään, komissio voi pyytää jäsenvaltiota tarkastelemaan uudelleen kumppanuussopimustaan ja asiaankuuluvia ohjelmiaan ja esittämään niihin muutoksia, kun tämä on tarpeen asiaankuuluvien neuvoston suositusten täytäntöönpanon tukemiseksi. Komissio on antanut tarkempaa tietoa tämän säännöksen hyödyntämisestä ohjeissa sellaisten toimenpiteiden soveltamiselle, joilla Euroopan rakenne- ja investointirahastojen vaikuttavuus kytketään talouden tehokkaaseen ohjaukseen ja hallintaan.
- (5) Ruotsiin sovelletaan vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevää osiota. Hallitus suunnittelee vuoden 2016 lähentymisohjelmassaan, että se saavuttaa julkisen talouden rahoitusaseman, joka on –0,4 prosenttia suhteessa BKT:hen, ja pysyy edelleen koko ohjelmakauden ajan keskipitkän aikavälin julkisen talouden tavoitteessa, joka on 1 prosentin rakenteellinen alijäämä suhteessa BKT:hen. Lähentymisohjelman mukaan on odotettavissa, että julkisen talouden velka suhteessa BKT:hen supistuu 42,5 prosenttiin vuonna 2016 ja edelleen 39,1 prosenttiin vuonna 2019. Julkisen talouden kehitysarvioiden perustana oleva makrotalouden skenaario on uskottava vuoteen 2016 saakka, mutta sen jälkeen varovainen. Komission kevään 2016 talousennusteen mukaan rakenteellisen rahoitusaseman odotetaan olevan –0,5 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2016 ja –0,9 prosenttia vuonna 2017, mikä ylittää julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteen. Mahdollisia tulevia poikkeamia arvioidaan suhteessa vaatimukseen pitää rakenteellinen rahoitusasema julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteessa. Neuvosto katsoo lähentymisohjelmasta tekemänsä arvioinnin ja komission kevään 2016 talousennusteen perusteella, että Ruotsin odotetaan noudattavan vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia.

³ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1303/2013, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä sekä Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 320).

- (6) Kotitalouksien velka on Ruotsissa erittäin suuri, ja se on kasvanut nopeimmin EU:ssa viime vuosikymmenen aikana. Ruotsin keskuspankin arvioiden mukaan kotitalouksien velka suhteessa vuosittain käytettävissä oleviin tuloihin oli 175 prosenttia vuonna 2015. Suhteessa BKT:hen kotitalouksien velka oli 87 prosenttia. Ruotsin verojärjestelmä on yksi eniten asunnon omistamiseen kannustavista EU:ssa, mikä johtuu siitä, että kiinteistöverot ovat suhteellisen alhaisia ja asuntolainakorot ovat suurelta osin vähennyskelpoisia verotuksessa. Kotitalouksien suuri velkaantuneisuus muodostaa riskin makrotalouden vakaudelle. Hallitus on toteuttanut joitakin toimenpiteitä kotitalouksien velkaantumisen hillitsemiseksi ja muun muassa antanut ehdotuksen lainsäädännöksi, jolla pyritään tekemään uusien asuntolainojen lyhentäminen pakolliseksi. Valtiopäivät on hyväksynyt kyseisen lainsäädännön 23 päivänä maaliskuuta 2016. Tämän keskeisen toimenpiteen hyväksyminen viivästyi huomattavasti sen jälkeen, kun Ruotsin makrovakausero- ja valvonnasta vastaavan viranomaisen oikeudelliset valtuudet määrätä tällaisesta lyhennyspakosta kyseenalaistettiin. On olemassa vaara, että myös muut toimenpiteet, joita ehkä tarvitaan Ruotsin kasvaviin epätasapainoihin puuttumiseksi, lykkääntyvät vastaavalla tavalla, ellei makrovakausero- ja valvonnasta vastaavan viranomaisen vastuualuetta koskevaa oikeudellista kehystä tarkisteta. Lopuksi on todettava, että hallitus ei ole tehnyt mitään mukauttaakseen verokannustimia. Se ei ole esimerkiksi pienentänyt asuntolainakorkojen verovähennysoikeutta tai tarkistanut kiinteistöverotusta.

- (7) Ruotsin asuntomarkkinat voivat kuitenkin yhä aiheuttaa epävakautta. Asuntojen hinnat ovat nousseet viimeisten 20 vuoden aikana lähes koko ajan, erityisesti Tukholman ja Göteborgin suurkaupunkialueilla. Asuntojen hinnat nousevat paitsi vahvojen talouden perustekijöiden, kuten käytettävissä olevien tulojen kasvun seurauksena, mutta myös siitä syystä, että asuntomarkkinat ovat rakenteellisesti tehottomia. Asuntotarjontaa jarruttavat seuraavat tekijät: nykyisen asuntokannan käyttö on tehotonta, vuokrasääntely on tiukkaa, kilpailu rakennusallalla on heikkoa, tonttimaata ei ole riittävästi tarjolla uutta rakennustuotantoa varten ja kaavoitus kestää pitkään ja on monimutkaista. Kiinteistöjen myyntivoiton verotus rajoittaa nykymuodossaan mahdollisuuksia käyttää nykyistä asuntokantaa tehokkaammin. Rakenteellinen tehottomuus johtaa siihen, että asuntoinvestoinnit ovat riittämättömiä, asuntopula on laajaa ja asuntojen hinnat nousevat kaiken aikaa. Se, että kohtuuhintaisista asunnoista on pulaa, rajoittaa myös työvoiman liikkuvuutta ja haittaa maahanmuuttajien tehokasta integrointia työmarkkinoille. Hallitus on toteuttanut joitakin toimenpiteitä, esimerkiksi lisännyt asuntosektorin investointien julkista rahoitusta ja yksinkertaistanut eräitä kaavoitusmenettelyjä. Joulukuussa 2015 julkaistussa, rakennusalan kilpailua koskevassa tutkimuksessa esitettiin useita mahdollisia toimenpiteitä, kuten että lisättäisiin sopimuksenteon läpinäkyvyyttä sosiaalisen asuntotuotannon alalla. Hallitus ei kuitenkaan ole edistynyt vuokrien määräytymisjärjestelmän uudistamisessa.
- (8) Vaikka investointien taso on ollut suhteellisen korkea, Ruotsilla on edessään haasteita, jotka voivat vaikuttaa kielteisesti maan pitkän aikavälin kilpailukykyyn. Asuntoinvestointeja haittaa erityisesti alan rakenteellinen tehottomuus. Infrastrukturi-investoinnit, joilla parannetaan yhteyksiä kaupunkien sisällä ja niiden välillä, ovat riittämättömiä, kun otetaan huomioon asuntopulan aiheuttamat rajoitukset toimeliaisuudelle.

- (9) Viime vuosikymmenen aikana tehdyissä PISA-tutkimuksissa alle 15-vuotiaiden oppimistulokset huonontuivat Ruotsissa enemmän kuin missään muussa OECD-maassa. Oppimistulokset ovat Ruotsissa nyt sekä EU:n että OECD:n keskiarvon alapuolella. Se, että koulutuksen tulokset huononevat, voi vaikeuttaa Ruotsin kilpailu- ja innovaatiokyvyn ylläpitämistä pitkällä tähtäimellä. Koulutukseen liittyvää ongelmaa pahentaa se, että maahanmuuttajataustaisten oppilaiden ja muiden oppilaiden oppimistulokset eroavat selvästi toisistaan. Tähän eroon on syytä kiinnittää huomiota, sillä viime aikoina Ruotsiin on saapunut paljon nuoria maahanmuuttajia, jotka olisi saatava mukaan koulutukseen. Koulujen rahoitus on vaikeaselkoista, ja rahoituksen käytön valvonta koulujärjestelmän eri tasoilla on epäjärjestelmällistä. Nämä kaksi seikkaa yhdessä vaikeuttavat voimavarojen tehokasta käyttöä. Maan hallitus on lisännyt rahoitusta koulujen tulosten ja koulutuksen tasapuolisuuden parantamiseksi ja on ryhtymässä toimiin, joilla viime aikoina saapuneet maahanmuuttajat saadaan koulutuksen piiriin.
- (10) Viime vuonna koetulla pakolaisten laajamittaisella maahantulolla on lukuisia sosiaalisia ja taloudellisia seurauksia Ruotsille. Lyhyellä aikavälillä pakolaisten laajamittainen maahantulo lisää julkisia menoja ja kotimaista kysyntää ja sen myötä kasvattaa BKT:tä. Keskipitkän aikavälin vaikutukset työllisyyteen ja kasvuun riippuvat kuitenkin siitä, kuinka hyvin pakolaiset integroituvat työmarkkinoille ja yhteiskuntaan. Tähän vaikuttavat myös koulutuksen tukitoimet. Asia on poliittisen asialistan kärjessä sekä EU:n että jäsenvaltioiden tasolla, joten sitä seurataan ja analysoidaan tarkasti, myös vuoden 2017 maaraportissa.
- (11) Komissio on eurooppalaisen ohjausjakson osana tehnyt kattavan analyysin Ruotsin talouspolitiikasta ja julkaissut sen vuoden 2016 maaraportissa. Se on arvioinut myös lähentymisohjelman ja kansallisen uudistusohjelman sekä jatkotoimenpiteet, joita on toteutettu Ruotsille viime vuosina annettujen suositusten noudattamiseksi. Se on ottanut huomioon niiden merkityksen Ruotsin finanssipolitiikan sekä sosiaali- ja talouspolitiikan kestävyyskannalta mutta myös sen, ovatko ne EU:n sääntöjen ja ohjeiden mukaisia, koska EU:n yleistä talouden ohjausta on tarpeen vahvistaa antamalla EU-tason panos tuleviin kansallisiin päätöksiin. Eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä annetut suositukset ilmenevät jäljempänä esitettävästä suosituksesta 1.

- (12) Neuvosto on tutkinut lähentymisohjelman tämän arvioinnin perusteella ja katsoo⁴, että Ruotsin odotetaan noudattavan vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia.
- (13) Neuvosto on tutkinut kansallisen uudistusohjelman ja lähentymisohjelman komission perusteellisen tarkastelun ja tämän arvioinnin perusteella. Asetuksen (EU) N:o 1176/2011 6 artiklan nojalla annetut neuvoston suositukset ilmenevät jäljempänä esitettävästä suosituksesta 1,

⁴ Asetuksen (EY) N:o 1466/97 9 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

SUOSITTAA, että Ruotsi toteuttaa vuosina 2016 ja 2017 toimia, joilla se

1. puuttuu kotitalouksien velan kasvuun mukauttamalla verokannustimia, etenkin rajoittamalla asteittain asuntolainakorkojen verovähennysoikeutta tai korottamalla juoksevia kiinteistöveroja; varmistaa, että makrotason vakaudesta vastaavalla viranomaisella on oikeudelliset valtuudet toteuttaa toimenpiteitä rahoitusvakauden turvaamiseksi oikea-aikaisesti; edistää asuntoinvestointeja ja parantaa asuntomarkkinoiden tehokkuutta muun muassa tekemällä vuokrista sopimisen joustavammaksi ja tarkistamalla myyntivoittoveron määräytymismallia asuntokauppojen helpottamiseksi ja lisäämiseksi.

Tehty Brysselissä

*Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja*
